

Interreg

**SLOVENIJA – MADŽARSKA
SZLOVÉNIA – MAGYARORSZÁG**

Evropska unija | Evropski sklad za regionalni razvoj
Európai Unió | Európai Regionális Fejlesztési Alap

Kerékpárosbarát szolgáltató szakmai útmutató

Strokovni napotki kolesarjem prijaznim ponudnikom

TARTALOMJEGYZÉK

Bevezető	2
Kik a kerékpáros turisták?	4
Kerékpárosbarát szolgáltatói hálózatok	7
Kerékpárosbarát szállások	10
Kerékpárosbarát vendéglátás	12
Látogatómenedzsment	14
Hogyan tudom megelőzni a turizmus káros hatásait?	16
Az Iron Curtain Cycling területe turisztikai kínálatának legfontosabb elemei	18
A térség turisztikai szolgáltatói	22
Források	26

UVOD

Kdo so kolesarski turisti?	29
Kolesarjem prijazne mreže ponudnikov	31
Kaj je treba narediti, če želimo postati kolesarjem prijazno prenočišče?	34
Kaj je treba narediti, če želimo postati kolesarjem prijazno gostišče?	37
Kako dosežemo, da turisti ne bi »prezasedli« posamezno območje v regiji?	39
Kako lahko preprečimo škodljive učinke turizma?	41
Glavni elementi turistične ponudbe območja Iron Curtain Cycling	18
Viri	44

Bevezető

Ez a kiadvány a kerékpárosbarát szolgáltatóvá váláshoz kíván útmutatóul szolgálni. Mindazon vállalkozóknak hasznos, akik meg akarják ismerni a kerékpáros turistákat, és szolgáltatásaikkal kényelmesebbé és vonzóbbá akarják tenni a náluk töltött időt.

A szabadidős turisztikai célú kerékpározás népszerűsége töretlen és további fejlődése várható, ezért a szolgáltatóknak érdemes felkészülni a kerékpárosok fogadására.

Mit kell tennünk a kerékpáros turistáért?

A kerékpáros túrázás a rekreáció és az aktív turizmus egyik formája. A kerékpáros turista különleges útvonalakat, szolgáltatásokat, információkat igényel.

Annak érdekében, hogy a kerékpáros turisztikai igényeket kielégítsük, három fő területen kell tennünk a kerékpáros turistákért:

- Változatos, izgalmas, látványos, kényelmes (jó minőségű), könnyen követhető, biztonságos útvonalak.
- Kerékpárosbarát szolgáltatások, amelyek a célcsoport igényeinek megfelelő szállást, étkezést, szervízszerelést nyújtanak, kölcsönzést és kiegészítő szolgáltatásokat nyújtanak.
- Naprakész információk biztosítása, jó tájékoztatás, több nyelvű online és nyomtatott térképek, brosúrák biztosítása.

Ez a kiadvány a második ponttal, azaz a kerékpárosbarát szolgáltatások nyújtásával foglalkozik részletesebben.

Mennyit költ a kerékpáros turista?

A kerékpárosok igényei főként inkább a kerékpártúrának a céljától, fajtájától függenek, amelyen éppen részt vesznek. Egy többnapos kerékpártúra indítékeként általában a természetközeli élmény, a sport és mozgás,

a kultúra és nem utolsósorban az autómentes pihenés iránti igény áll. Ezzel szemben elhanyagolható az olcsó nyaralás szempontja. Aki napközben derék módon kitartott a nyeregben, este általában egy jó vacsorára és kényelmes ágyra, kényeztetésre (masszázs, fürdő) vágyik.

A kerékpárosok nem homogén csoport. Közben a fiatalok kevésbé képviseltetik magukat, a szülőkkel kerékpározó gyermekek száma viszonylag nagy. A kerékpárosok között a 25-49 éves korosztály nagy arányban képviselteti magát. A kerékpárral érkezőket vendégként magasabb napi költség jellemzi, mint a nem kerékpárosokat.

A kerékpáros turisták fontosságát tovább növeli, hogy minden más turisztikai ágban nagyobb mértékben igénylik a helyi termékeket és szolgáltatókat, hiszen csak korlátozott úti felszerelést (élelmet stb.) hozhatnak magukkal, ez pedig piacot jelent a helyi, tájjellegű termékek előállítói és a helyi szolgáltatók számára.

Az egészségorientált életmód, a drága felszerelések vásárlása egyébként is elsősorban a középkorú közép- és felső középosztályhoz, valamint a fiatal felnőttek csoportjához kapcsolható.

A kerékpáros rászánja az időt egy térség felfedezésére, könnyebben áll meg érdekeségeknél vagy tesz kitérőt egy kóstolóért, ezért is nagyobb a „fogyasztása”.

Az ECF (European Cyclists' Federation – Európai Kerékpárosok Szövetsége) számítása szerint az európai kerékpáros turista átlagban 25 eurót költ naponta, míg az autóval érkező csupán 7,3 eurót.

Kik a kerékpáros turisták?

Az ECF ajánlása alapján kerékpáros turista az, aki legalább egy éjszaka a térségben tölt. A célcsoportok a következők:

- kerékpártúrára érkező kerékpárosok;
- turisták, akik nem kerékpártúrára érkeztek, alkalmilag kisebb szakaszokon kerékpározók (nem kerékpáros turisták, a kerékpárt mint közlekedési eszközt használják);
- kerékpáros kirándulók;
- sport, rekreációs és egészségmegőrzési céllal kerékpározók.

Milyen csoportokba oszthatjuk a kerékpáros turistákat?

Fiatalok

Motiváció: aktív időtöltés társaságban, közösségi élményszerzés, természeti és kulturális attrakciók látogatása, eseményeken, programokon való részvétel.

Jellemző kerékpáros tevékenység: szervezett, iskolai megismerés vagy kikapcsolódás-orientált túrák, egynapos, lakóhelyközeli túrák, többnapos túrák olcsóbb szálláshellyel és vendéglátóhelyekkel, nomád életmóddal.

Egyéb jellemzők: szülők nélkül utazó, 16-24 éves fiatalok és az iskolai kirándulás keretén belül csoportosan utazó, 10-18 éves fiatalok, modern kommunikációs eszközök használata, önálló szervezés, csoportos utazás, alacsonyabb jövedelem.

Útvonal jellemzői: akár a nagyobb nehézségű úton is kerékpároznak.

Fiatal felnőttek

Motiváció: kerékpározás mint aktív időtöltés, vízparti üdüléssel, gasztroturizmussal, bortúrával egybekötve, egy-egy turisztikai célterület megismerése, sportolás.

Jellemző kerékpáros tevékenység: többnapos túrák egy szálláshelyről csillagtúraszerűen vagy többnapos kerékpáros túrák.

Egyéb jellemzők: 25-34 évesek, gyermektelenek, párral illetve nagyobb társasággal utazók, közepes jövedelem, magas iskolai végzettség, minőségi szolgáltatások keresése. Mivel kevés szabadidővel bírnak, ezért abban a kevés időtartamban maximális élményt szeretnének.

Útvonal jellemzői: akár a nagyobb nehézségű úton is kerékpároznak.

Kisgyermekes családok

Motiváció: családi kikapcsolódás, gyermekprogramok, gyermekek számára is élvezhető programokon való részvétel, vízparti üdülés.

Jellemző kerékpáros tevékenység: rövid csillagtúrák, sok megállóval, amelyek gyermekek időtöltésére is alkalmasak.

Egyéb jellemzők: 25-45 évesek, családdal-gyermekekkel érkező, közepes jövedelem, magasabb iskolai végzettség, a gyerekbarát szolgáltatásokat előnyben részesítik, akár döntő választási szempont is lehet.

Útvonal jellemzői: a nagyobb nehézségű és nehezebben járható, valamint a forgalmasabb útvonalakat nem választják, preferált útvonal a biztonságos, kiépített, önálló kerékpárút.

Középkorúak

Motiváció: egészségmegőrzés, mozgás, turisztikai célterület megismerése, kapcsolódás.

Jellemző kerékpáros tevékenység: A kerékpározás egyéb aktív időtöltésként is megjelenik kulturális, ökoturisztikai célú, megismerés-orientált utazásoknál.

Egyéb jellemzők: 46-65 évesek, általában párral vagy baráti társasággal utazók, magasabb iskolai végzettség és jövedelem.

Útvonal jellemzői: a kevésbé nehéz vagy könnyebb útvonalakat preferálják, fontos a jó információs rendszer, a kézbe fogható információs anyagok megléte, a minőségi infrastruktúra és szolgáltatások.

Idősebbek

Motiváció: egészségmegőrzés, mozgás, turisztikai célterület megismerése.

Jellemző kerékpáros tevékenység: a kerékpározás, egyéb aktív időtöltés, kulturális turizmus, kirándulások, ökoturizmus, gasztroturizmus, rendezvényturizmus.

Egyéb jellemzők: 65 év feletti, párral vagy csoporttal utazók, magasabb jövedelem.

Útvonal jellemzői: a kevésbé nehéz vagy könnyebb útvonalakat preferálják, fontos a jó információs rendszer, a kézbe fogható információs anyagok megléte, a minőségi infrastruktúra és szolgáltatások.

Kerékpárosbarát szolgáltatói hálózatok - mit kell tennünk, hogy visszatérő kerékpáros turistákat fogadjunk?

Milyen jó példák vannak kerékpárosbarát szolgáltatói rendszerekre?

NÉMETORSZÁG

A kerékpáros szolgáltatók minőségbiztosítását és a róluk való információszolgáltatás egységes hálózatba szervezését elsők között a „Bett & Bike” franchise rendszer indította el, melynek példáját sok ország, többek között Luxemburg, Ausztria és Csehország is átvette.

A kerékpárosbarát turisztikai szolgáltatók hálózata a célcsoport igényeinek megfelelő szállást, étkezést, szervízszolgáltatást nyújt és különböző kategóriában szálláshelyeket ajánl, amelyek egy logóval teszik láthatóvá, hogy részei a rendszernek (jelenleg több mint 5000 szolgáltató van a hálózatban). Ezen kívül több mint 120 hosszútávú kerékpártúrát, kerékpáros vendéglőt és egyedi szálláshelyet is magában foglal. A rendszert üzemeltető non-profit hálózat a tagsági díj fejében a minőségbiztosításért, a promócióért és a képzésért felel.

A *Bett+ Bike* az alábbi csoportokat különbözteti meg, amelyeknek mind speciális igényei vannak, több kategóriában kell megfelelniük a hálózat tagjainak:

Kerékpáros turistaszállás

Egyre több ember használja a kerékpárt vakációra. Vannak, akik egyik helyről a másikra, mások egy régió felfedezésére indulnak egy adott szállásról.

Sportolói szállás

Akár hegyi, akár országúti kerékpársportról van szó, ez a csoport nagyon igényes. Rendszerint a kerékpárjukkal alszanak (mert nagyon ér-

tékes) vagy speciális biztonsági, technológiai, szerviz- és ápolási feltételeket kérnek.

Kerékpáros apartman

Egy csapattal vagy egy családdal utazók, aki saját apartmant szeretne. A saját szállásán önállóan kívánnak berendezkedni és indulni felfedezőutakra. Egyes szállásadók még be is vásárolnak, vagy friss pékáruval szolgálnak a lakóknak.

Kerékpáros kemping

Azoknak a kerékpárosoknak kínál lehetőséget, akik vagy magukkal hozzák a kerékpáron a sátrukat és ágyukat, vagy a helyszínen akarják bérelni.

E-bike/Pedelec

Az elektromos/pedelec kerékpárokat kölcsönző helyek külön csoportba tartoznak, akár kipróbálás céljából, saját kerékpárral érkezőknek.

Kerékpáros városfelfedező

Egy-egy nagyobb város felfedezésére a legjobb eszköz a kerékpár. Azokat a turistákat is célozzák, akik nem kerékpárral érkeztek.

SZLOVÉNIA

Szlovéniában a kerékpárosbarát szállások és kempingek pályázhatnak a címért 5 kategóriában a Szlovén Turista Hivatalnál.

www.slovenia.info

CSEHORSZÁG

Csehországban a Bett+Bike mintájára egy civil szervezet, a Nadace Partnerstvi működteti a kerékpárosbarát hálózatot, ahol szállások és vendéglátóhelyek kapnak egységes minősítést és arculati elemeket.

www.cyklitevitani.cz

OLASZORSZÁG

Egy projekt keretében „Albergabici” szállások önbevallással regisztrálhatják magukat kerékpárosbarátként.

www.albergabici.it

Van-e egységes kerékpárosbarát minősítés Magyarországon?

Sajnos nincs. Magyarországon több civil kezdeményezés is volt az egységes kerékpárosbarát védjegy rendszer kialakítására. Sajnos ezek a kezdeményezések nem jártak sikerrel. Sok olyan kezdeményezés van jelenleg is, amely reménykedésre ad okot, például, hogy a szállásadók saját honlapjukon szolgáltatásként egyre gyakrabban feltüntetik a kerékpárosoknak szóló ajánlataikat, és több szállásadó szövetség is aktív ezen a területen.

Mikor van a szezon?

A kerékpáros turizmus szezonja ugyan már kora tavasztól indul és kora őszig tart, a legtöbb látogató mégis a nyári időszakban várható.

Mit kell tennem ahhoz, hogy kerékpárosbarát szállássá váljak?

A szállásadó-, étkeztetési-, és kempingüzemeltető cégek vendégeinek folyamatosan növekvő részét teszik ki a kerékpárosok. Őket általában kis ráfordítással a vendégeinkké tehetjük. A kerékpárosok estére becsületesen elfáradnak és éhesek, ezért általában olyan szálláshelyeket részesítenek előnyben, ahol helyben is van étkezési lehetőség.

A kerékpárosbarát szállásadók vállalt kritériumai

Alapkövetelmények, melyek használatát a szálláshely ára tartalmazza, vagy bárki számára ingyenesen igénybe vehető:

- Kerékpáros vendégek fogadása akár egy éjszakára is!
- Zárható tárolóhelyiség a vendég kerékpárok részére. A kerékpártároló férőhelyszükséglete legalább a szálláshely ágyszámának 10%-a, de 6 db férőhely mindenképp legyen.
- Alapvető térségi úthálózati és közösségi közlekedési információk (helyi kerékpáros térképek, kerékpáros útleírások, vonat- és buszmenetrendek, valamint hajójáratok és kompjáratok menetrendjének megtekintési lehetősége, kölcsönzése vagy árusítása).
- Információ a legközelebbi kerékpárüzlet helyéről, nyitvatartási idejéről és telefonszámáról.
- A helyi kerékpárkölcsönzési lehetőség közzététele.
- Tájékoztatás további kerékpárosbarát szolgáltatási lehetőségekről
- Tájékoztatás a legközelebbi nyitva tartó orvosi rendelőről, elsősegélyhelyről, elsősegélydoboz.
- Kidolgozott egy vagy több napos kerékpártúrák ajánlatának közzététele.
- Szállásfoglaláskor tájékoztatás a környezetbarát oda- és visszautazási lehetőségekről (lehetőleg kerékpárszállítással együtt).
- Kerékpáros szerszámkészlet rendelkezésre bocsátása minden kerékpárosnak a legfontosabb szerszámokkal egyszerű szerelési és karbantartási munkálatokhoz (pumpa, imbuszkulcs, gumileszedő,

láncbontó, villáskulcskészlet, belső és külső gumi, gumijavító szett, szigetelő-szalag, fékbetét, bovden).

- Ingyen wifi.
- Ingyen elektronikus eszköz- és kerékpártöltés.
- Információ helyi turisztikai applikációról.
- A fogyóeszközök felhasználása esetén a kerékpárosok pótlási díjat fizetnek, a pótlásról a szolgáltató köteles gondoskodni!
- A kempingek esetén legalább paddal, asztallal ellátott esőbeálló.
- Május 1-től szeptember 15-ig nyitva tartás (legalább hétvégén).

Kiegészítő, vállalható, ajánlott szolgáltatások (esetenként külön térítés ellenében)

- Kerékpármosó.
- Ruhamosási lehetőség.
- Szárítási lehetőség a ruházat és a felszerelés részére (pl. szárítóhelyiség, kazánház, szárító, alagsor, stb.).
- Tartalmas reggeli kínálata (vitamin- és szénhidrátdús) vagy főzési lehetőség (kempingeknél).
- Sátorozási lehetőség, sátor- és hálósákkölcsönzés.
- Túravezetés, programszervezés akár több napos túrára is.
- Több napos túrákról információ biztosítása.
- Transzfer (személy- és kerékpárszállítási ajánlat) kerékpáros túrázók részére.
- Saját tulajdonú, jó minőségű kerékpárok bérbeadása.
- Csomagszállítás az előző szállástól vagy a következő szállásra.
- Szállásfoglalási lehetőség más környékbeli kerékpárbarát szálláson a következő éjszakára.
- Fontos alkatrészek rendelkezésre bocsátása, esetleg a közeli szervizzel egyeztetve.
- Kerékpár átvizsgálata, javítása, esetleg a közeli szervizzel egyeztetve.
- Uzsonnacsomag elvitelre.
- Kedvezménykártya (térségi, turisztikai) árusítása.

- Vendégek könyv kerékpáros turistáknak
- Büfé
- Helyi (élelmiszer jellegű) termékek használata és forgalmazása
- GPS-bérlés

Mit kell tennem ahhoz, hogy kerékpárosbarát vendéglátóvá váljak?

A kerékpárosbarát vendéglátók vállalt kritériumai

Alapkövetelmények, melyek használatát a szálláshely ára tartalmazza vagy bárki számára ingyenesen igénybe vehető:

- Jó minőségű, lehetőség szerint fedett kerékpártároló, amely a vázat rögzíti látótávolságban, vagy egy zárható helyiség, ahol a vendégek ingyenesen elhelyezhetik a kerékpárt és a csomagot
- Nem alkoholos (üdítőital, ásványvíz) italok, lehetőleg nem palackos, hanem kimért
- A teljes nyitvatartási idő alatt legalább egyfajta meleg étel, és amennyiben nincs több meleg étel, akkor elvihető tartós, csomagolt ételek (pl. csokoládé, energiaszelet) kínálata.
- Alapvető térségi úthálózati és közösségi közlekedési információk (helyi kerékpáros térképek, kerékpáros útleírások, vonat- és buszmenetrendek, valamint hajójáratok és kompjáratok menetrendjének megtekintési lehetősége, kölcsönzése vagy árusítása)
- Információ a legközelebbi kerékpárüzlet helyéről, nyitvatartási idejéről és telefonszámáról
- A helyi kerékpárkölcsönzési lehetőség közzététele (cím, telefonszám)
- Tájékoztatás a további kerékpárosbarát szolgáltatási lehetőségekről
- Tájékoztatás a legközelebbi nyitva tartó orvosi rendelőről, elsősegélyhelyről, elsősegélydoboz.
- Kerékpáros szerszámkészlet rendelkezésre bocsátása a legfontosabb szerszámokkal egyszerű szerelési és karbantartási munkálatok

hoz (pumpa, imbuszkulcs, gumileszedő, láncbontó, villáskulcs készlet, belső és külső gumi, gumijavító szett, szigetelőszalag, fékbetét, bovden). A fogyóeszközök felhasználása esetén a kerékpárosok pótlási díjat fizetnek, a pótlásról a szolgáltató köteles gondoskodni!

- Információk a legközelebbi kerékpárüzlet helyéről, nyitvatartási idejéről és telefonszámáról a nagyobb szerelési munkákhoz.
- Legalább napi 8 órás nyitva tartás
- Legalább május 1-től szeptember 15-ig nyitva tartás (legalább hétvégén)
- Ingyen wifi
- Ingyen elektronikus eszköz- és kerékpártöltés.
- Információ a helyi turisztikai applikációról.

Kiegészítő, vállalható, ajánlott szolgáltatások (esetenként külön térítés ellenében)

- Kedvezménykártya (térségi, turisztikai) árusítása
- Legalább egy vegetáriánus étel kínálata
- Tájjellegű étel kínálata
- Szárítási lehetőség a ruházat és a felszerelés részére (pl. szárítóhelyiség, kazánház, szárító, alagsor, stb.)
- Meghosszabbított vagy igényekhez igazított nyitva tartás
- Fontos alkatrészek rendelkezésre bocsátása, esetleg a közeli szervizzel egyeztetve
- Helyszíni szerviz szervezése
- Kerékpármosási lehetőség
- Információk a környékbéli kerékpárbarát szálláslehetőségekről
- Uzsonnacsomag elvitelre
- Vendégek könyv kerékpáros turistáknak
- Helyi (élelmiszer jellegű) termékek használata és forgalmazása.

Hogyan érjük el, hogy a turisták ne „lepjenek el” egy területet a térségben?

Annak érdekében, hogy ne alakuljon ki a térségben sehol „túllátogatottság”, amely mind a turista, mind a szolgáltató számára előnytelen, és negatív hatással van a térségre, fontos a hatékony látogatómenedzsment kialakítása. A látogatómenedzsmentet az alábbi eszközök szolgálják:

Útvonalak kijelölése

A jelzett (kijelölt) kerékpáros útvonalak előnyt élveznek, hiszen könnyen, segítség nélkül követhetők és általában népszerű célpontokat kötnek össze, és/vagy körutak. Érdemes az utakat meghosszabbíthatóvá és alternatív útvonalakkal változatossá tenni, így a kijelölt utak nem válnak zavaróan zsúfolttá.

Tematikus útvonalak

Ha a látogatóknak sokféle tematikus útvonalat tudunk ajánlani térségünkben, mindenki megtalálhatja a kedvére valót.

A kerékpáros szolgáltatók elsődlegesen a három közül a tematikus ajánlatok minél sokoldalúbb kínálatáért dolgozhatnak össze. A tematikus utakat ugyanis helyi szereplők alakíthatják ki gazdák, vendéglátók, szálláshelyek és egyéb vállalkozók együttműködésével, akik szezonban fogadnak csoportokat a túrákra, előzetes bejelentkezéssel.

Milyen témában jelölhetünk ki tematikus útvonalat?

Gasztronómia: Kerékpáros túra a helyi termelők (borász, gazda, sörfőzde) és étterem, valamint pincék között a helyi ízek felfedezőinek

Állattartás: Állattartók (lovarda, pásztor, gazda, liba, állatsimogató, bölény, vadak) és állatok életének bemutatása

Természeti látnivalók: Tájak, védett növények, lápok, erdők, folyók, vadspark, horgásztó, kilátó, vadles bemutatása

Mezőgazdaság: Szántók, vetések, gazdaságok, kertek, malom, silók stb. bemutatása

Helyi termékek/hagyományok: Helyi termék kóstolók, lekvár, sütés-főzés stb.

Szokrális: Templomok, kegyhelyek, szokások, kiállítások, romok bemutatása

Építészet: Építészeti és népi építészeti emlékek, tájházak, kastély, rom bemutatása

Művészek: Helyi művészek és kiállítások, esetleg műsor

Családi élmények: Fürdők, strand, kalandpark

Városnéző: Városnézés, több helyszín bemutatása

Kézműves: Népi hagyományörző mesterek látogatása,- mesterségek kipróbálása

Nemzetiségek: Különböző nemzetiségek megismerése, kulturális program

Egyéni útvonalválasztás elősegítése: A szabad barangolás és bejárhatóság érdekében érdemes olyan térképeket és applikációkat készíteni, amelyek elősegítik az egyéni útvonalválasztást. Így mindenki a saját tempójában a számára legérdekesebb és legértékesebb látnivalókat nyújtó helyeket fogja meglátogatni. A tematikus útvonalak általában költségtakarékos eszköznek számítanak, mivel az ún. közreműködő nélküli, önvezetési látogatómenedzsment-technikák közé tartoznak, ezért lehetőség van pénzforrások megtakarítására. Az önvezetés miatt nincs szükség állandó személyzet fenntartására.

Hogyan tudom megelőzni a turizmus káros hatásait?

A látogatók megjelenése többlet terhet ró a térségre mind társadalmi, mind környezeti szempontból. Ezek közül két területet, a hulladékot és a konfliktusokat mutatjuk be.

Hulladékmegelőzés és hulladékkezelés:

Fontos, hogy fel legyünk készülve a megnövekedett szemétre (hulladéktárolók kihelyezésével), de a legfontosabb a hulladékmegelőzés és ennek a szemléletnek a bemutatása a kerékpárosbarát szolgáltatóknál.

Telepítsen vízcsapot az útról jól látható helyre (vendégcsalogatónak se utolsó!). A palackos víz helyett lehetőleg többször használható kulacsot, kulacsba való energia- vagy ásványi anyagot pótló port és vizet ajánljon.

Vendéglátóként lehetőleg kerülje az ásványvizet, és vegye fel kínálatába a helyi szörpöt és kancsóban vízzel vagy szódával kínálja fogyasztásra.

Csokoládé és egyéb csomagolt szénhidrátpótlás helyett házi készítésű süteményt, banánt, egyéb hulladékmentes energiabombát ajánljon lebomló csomagolásban.

Helyezzen el szelektív hulladékgyűjtőket, és rendszeresen ellenőrizze azokat.

Kiemelten fontos a természetvédelmi és egyéb védettséget élvező helyeken lévő pihenőknél a rendszeres ellenőrzés, valamint a tájékoztató táblák kihelyezése. („Vidd magaddal a szemeted”, „A szemet árt az itt élő állatoknak” stb.)

A mosdó használatára nyújtson lehetőleg díjtalan lehetőséget.

Konfliktusok

A kulturált viselkedés nem tanítható meg egy csapásra, de egy kis figyelemmel és néhány trükkel elejét vehetjük a konfliktusok kialakulásának.

A kerékpárosok, főleg ha nagy számban jelennek meg, egy amúgy „csendes kis településen”, könnyen kivívhatják a helyiek ellenszenvét, amely konfliktusokhoz vezethet. Elsősorban az utak és terek használata az, amely konfliktusforrás lehet, hiszen a látogatók „sok helyet foglalnak”, „gyorsan közlekednek”, „elfoglalják az egész utat”, „össze-vissza rakják a parkba a bringát”, „útban vannak”. A figyelemfelkeltő táblázás (pl: „Vigyázat, idősek”, „Ide helyezd el a kerékpárodat!”, „Traktorkihajtás!” stb.) és a jól látható kerékpártámaszok sokat javíthatnak a helyzeten.

Sok esetben, ahol nagyon rossz az utak minősége, a kerékpárosok gyakran „az út közepén” hajtanak az alacsonyforgalmú közutakon, amely bosszanthatja a helyi autósokat. A helyi autósok pedig a sebességkorlátozásokat és a kerékpárosoktól tartandó távolságot rendszeresen nem tartják be, amellyel veszélyeztetik őket. Ez esetben is a figyelemztető táblák, valamint a helyi rendőrség bevonása lehet célravezető.

Az Iron Curtain Cycling területe turisztikai kínálatának legfontosabb elemei

Glavni elementi turistične ponudbe območja Iron Curtain Cycling

Vas megye / Železna županija

Látnivalók	Znamenitost	Elérhetőség / Dosegljivost
Bognárház	Kolarska hiša	9983 Alsószőlőnk, Fő út 38.
Rábamenti tanösvény, Alsószőlőnk	Porabska učna pot, Dolnji Senik	9983 Alsószőlőnk, Templom utca 1.
Alsószőlőnk, kilátó	Dolnji Senik, razgledna točka	9983 Alsószőlőnk
Szakonyfalu, Fénykereszt	Sakalovci, Svetlobni križ	9983 Szakonyfalu
Kétyölgy, Népi Múzeumház	Verica, Hiša ljudski spomenik	9982 Kétyölgy, Fő utca 36.
Szakonyfalu, Nyugati pont tanösvény	Sakalovci, Zahodna učna pot	9983 Szakonyfalu
Kétyölgy, Harangláb	Verica, Zvonik	9982 Kétyölgy, Fő utca 63.
Réti orchideák tanösvény	Učna pot travniških kukavičevk	
Kétyölgy, kilátó	Verica, razgledna točka	9982 Kétyölgy
Apátistvánfalva, határőr emlékhely	Števanovci, spominsko mesto mejne straže	9982 Apátistvánfalva, Fő út 83.
ÖNP Ökoturisztikai Centrum	Eko-turistični center ÖNP	9982 Apátistvánfalva, Fő út 83/A
Rókagomba tanösvény	Učna pot lisičk	9982 Apátistvánfalva
Hársas-tó tanösvény	Učna pot jezero Hársas	9970 Szentgotthárd
Pável Ágoston Múzeum	Muzej Avgusta Pavla	9970 Szentgotthárd, Hunyadi u. 6.
Ciszterci templom és apátság	Cistercijanska cerkev in samostan	Cistercian Church and Abbey
Kühár emlékház és szlovén tájház	Küharjeva spominska hiša	9985 Felsőszőlőnk, Templom út 11.
Hármas határkő	Kamen tromejnik	
Almalak	Hiša jabolk	9985 Felsőszőlőnk, Hármashatár út 21.
Szoknyás harangláb, Orfalu	Zvonik, Andovci	9982 Orfalu, Fő út
Vadvirág Méhes- és Fűveskert	Zeliščni vrt	9982 Orfalu, Fő út 44.
Szlovén tájház	Slovenska etnografska zbirka	9982 Orfalu, Fő út 44.

Őrségi Nép Műemlékegyüttes - Pityerszeri Falumúzeum	Kompleks ljudskega stavbarstva pokrajine Ōrség - muzej na prostem Pityerszer	9942 Szalafő, Pityerszer
Körtike tanösvény	Učna pot Körtike	9942 Szalafő
Szent Péter katolikus templom	Katoliška cerkev sv. Petra	9941 Ōriszentpéter, Templomszer 17.
Középkori tégláégető, Ōriszentpéter	Srednjeveška žgalnica opeke, Ōriszentpéter	9941 Ōriszentpéter, Templomszer
Szikszay Edit Helytörténeti Gyűjtemény	Lokalno zgodovinska zbirka Szikszay Edit	Szikszay Edit Collection of Local History
Zsuhár Gyula, fazekas	Gyula Zsuhár, lončar	9941 Ōriszentpéter, Kovácsszer 70.
Róka Lajosné, fazekasnő	Lajosné Róka, lončarka	9941 Ōriszentpéter, Kovácsszer 72.
Szala menti tanösvény	Učna pot ob Zali	
Csörgőalma gyümölcsöskert	Sadovnjak Csörgőalma	
Dobokay Lovasudvar	Konjeniški dvor Dobokay	9941 Ōriszentpéter, Alszer 26.

Zala megye / Županija Zala

Látnivalók	Znamenitost	Elérhetőség / Dosegljivost
Belsőárd, Sárdi-tavak	Belsőárd, jezera Sárdi	8978 Belsőárd
Csesztregi Kanászház/Tájház	Etnografska hiša v Csesztregu	8974 Csesztreg, Ady Endre utca 31.
Csesztreg, Hagyományok Háza	Csesztreg, Hiša tradicije	8973 Csesztreg, Kossuth u. 4.
Csesztreg Árpád-kori plébániatemploma	Romanska župnijska cerkev v Csesztregu	Csesztreg, Kossuth Lajos u. 28, 8974
Gosztitóka Szabadidő Központ	Rekreacijski center Gosztitóka	Gosztitóka Recreational Center
Kerkafalva, Kéthatár-tó	Kerkafalva, jezero Kéthatár	8973 Kerkafalva
Vadspark Kerkakutas	Park divjadi Kerkakutas	8973 Kerkakutas, Petőfi út 26.
Kerkateskánd, Doma (borona)pince - látogatóhely	Kerkateskánd, Domajeva zidanica	8879 Kerkateskánd
Városi Művelődési Központ Lenti	Mestni kulturni center Lenti	8960 Lenti, Templom tér 5.
Lenti Termálfürdő és Szent György Energiapark	Termalno kopališče in energetska park sv. Jurija Lenti	8960 Lenti, Táncsics Mihály utca 2/a.
Lenti, Helyi Értékek Háza	Lenti, Hiša lokalnih vrednot	8960 Lenti, Dózsa György út 12.
Lovászi, Kankalin Tanösvény	Lovászi, učna pot Kankalin	8878 Lovászi
Lovászi Strandfürdő	Lovászi, kopališče	8878 Lovászi, Lakótelep 68.
Lovászi Harangláb	Lovászi, zvonik	8878 Lovászi, Kútfej u. 37-39.
Lovászi, bunker	Lovászi, bunker	8878 Lovászi
Magyarföld, Fatemplom	Magyarföld, lesena cerkev	8973 Magyarföld

Márokföldi Kalandpark	Pustolovski park, Márokföld	8976 Márokföld
Márokföldi Levendulaültetvény	Nasad sivke, Márokföld	8976 Márokföld
Márokföldi Természetművészet Park	Park naravne umetnosti, Márokföld	8976 Márokföld
Nemesnép, Harangláb	Nemesnép, zvonik	
Nemesnép, Bűrű-híd	Nemesnép, brv	8976 Nemesnép, Kossuth utca
Csömödéri Kisvasút és "GÖCSEJ KINCSEI, AZ ERDŐ ÉS A FA" kiállítás	Gozdna železnica Csömödér in razstava "ZAKLADI GÖCSEJA, GOZD IN LES"	8960 Lenti, Táncsics utca, Kisvasút-állomás Lenti ÁÉV
Szécsisziget, Andrássy-Szapáry kastély	Szécsisziget, dvorec Andrássy-Szapáry	8879 Szécsisziget, Kossuth utca 27.
Szécsisziget, Bivalyrezervátum	Szécsisziget, bivolji rezervat	8879 Szécsisziget, Kossuth utca 27.
Szécsisziget, Szapáry-napok	Szécsisziget, Szapáryjevi dnevi	8879 Szécsisziget
Szécsisziget, Kerka Vízimalom Múzeum	Szécsisziget, Muzej mlin na Krki	8879 Szécsisziget, Rákóczi Ferenc utca 1.
Szentgyörgyvölgy, Református templom	Szentgyörgyvölgy, kalvinska cerkev	8975 Szentgyörgyvölgy, Petőfi Sándor u. 33.
Szentgyörgyvölgy, GÓ-NA Őrségi Szabadidőközpont	Szentgyörgyvölgy, rekreacijski center GÓ-NA Őrség	8975 Szentgyörgyvölgy, Farkasi út 1.
Tornyiszentmiklós, Szent Miklós római katolikus templom	Tornyiszentmiklós, katoliška cerkev sv. Nikolaja	8877 Tornyiszentmiklós, Kossuth Lajos út 46.
Zalasombatfa, Hetési Szöttek Múzeum	Zalasombatfa, muzej hetiških tkanin	Hetés Folkweave Museum

Szlovénia / Slovenija		
Látnivalók	Znamenitost	Elérhetőség / Dosegljivost
Vulkanija Élmenypark	Doživljajski park Vulkanija	Grad 174, 9264 Grad
Goricko Tájvédelmi Park (Grad)	Krajinski park Goričko- Grad	Grad 191, 9264 Grad
Seloi körtemplom	Rotunda v Selu	Selo, 9207 Prosenjakovci
A szerelem szigete Ižakovciban	Otok ljubezni v Ižakovcih	9231 Beltinci
Sotinai kilátótorony	Razgledni stolp "Sotinski breg"	Murska ulica 55, Krog
Šiftar emlékpark	Šiftarjev memorialni park	
Plečnik templom	Plečnikova cerkev	Bogojina 147, 9222 Bogojina
Sikaluzoo	Sikaluzoo	Boračeva 54a, 9252 Radenci
Passero Csokoládézó	Čokoladnica Passero	Tešanovci 24, 9226 Moravske Toplice
A murai csónakos	Murski čolnar	Glavna ul. 18, Dokležovje, 9231 Beltinci
Celec mézeskalács termékek	Medičarstvo Celec	Ratkovci 8, 9207 Prosenjakovci

Park színház	Gledališče Park	Ulica Štefana Kovača 30, 9000 Murska Sobota
Evangelikus templom	Evangeličanska cerkev	Slovenska ulica 13, 9000 Murska Sobota
Ottfelejtett bőrrönd emlékmű	Pozabljeni kovček	Ulica Arhitekta Novaka 23
Városi Park	Mestni park	9000 MURSKA SOBOTA Trubarjev Drevored ulica
Muraszombati vár	Grad Murska Sobota	Trubarjev drevored 4, 9000 Murska Sobota
Muravidéki Múzeum	Pomurski muzej	Trubarjev drevored 4, 9000 Murska Sobota
Győzelem emlékmű	Spomenik zmage	Trg zmage 2, 9000 Murska Sobota
Muraszombati galéria	Galerija Murska Sobota	Kocljeva ul.7, 9000 M. Sobota
Szent Miklós-székesegyház	Stolna cerkev sv. Nikolaja	Gregorčičeva ul. 4, 9000 Murska Sobota
Ifjúsági információs és kulturális központ	Mladinski informativni in kulturni center	Trubarjev drevored 4, 9000 Murska Sobota
Rakičani kastély	Dvorec Rakičan	Lendavska ul 28, Rakičan, 9000 Murska Sobota
Komp a Murán	Brod na Muri	9000 Murska Sobota Krog ulica
Zsidó emlékmű	Judovsko obeležje	Lendavska utca 10.
Zsidó temető	Judovsko pokopališče	9000 Murska Sobota Murska Sobota ulica
Kodila sonkaüzem	Šunkarna Kodila	Markišavci 44, 9000 Murska Sobota
Beltinci vár	Beltinci grad	Mansion Beltinci
Felsőlendvai vár	Grad Grad na Goričkem	Grad 191, 9264 Grad
Ptuji vár	Ptujski grad	Muzejski trg 1, 2250 Ptuj
Negovai vár	Grad Negova	Negova 13, 9245 Spodnji Ivanjci
Vidra központ	Vidrin Center	Križevci, 9206 Križevci, Szlovénia
Turnišče	Turnišče	Štefana Kovača ulica 4, 9224 Turnišče
Szent Márton templom (Domonkosfa)	Cerkev sv. Martina Domanjševci	Domanjševci 89. 9206 Križevci
Szent Márton templom (Martjanci)	Cerkev sv. Martina Martjanci	Martjanci 71, 9221 Martjanci
Szentháromság templom Odranci	Cerkev Svete trojice, Odranci	Trg Lojzeta Kozarja 2, 9233 Odranci
Kézműves alkotóközpont Veržej	Center DUO Veržej	Puščenjakova ul.1, 9241 Veržej

A térség turisztikai szolgáltatói

Ponudniki turističnih storitev regije

Vas megye / Železna županija

Látnivalók	Znamenitost	Elérhetőség / Dosegljivost
Tücsöktanya Vendégház	http://www.tucsoktanya.hu/	9982 Kétyölgy, Fő utca 33.
Apát Hotel és Étterem	https://www.apathotel.hu/hu/	9982 Apátistvánfalva, Fő út 51.
Csatár Vendégház	csatarvendeghaz.hu/	9970 Szentgotthárd -Farkasfa, Hegyi u. 24.
Hotel Lipa	http://www.lipahotel.hu	9970 Szentgotthárd, Gárdonyi Géza u. 1.
Gotthard Therme Hotel & Conference	http://thermalpark.hu	9970 Szentgotthárd, Füzési út 3.
Ferencz Porta	www.ferenczporta.hu/	9942 Szalafő, Templomszer 11.
Gatter fogadó	http://www.gatterfogado.hu	9942 Szalafő, Templomszer 21.
Vaskarika Kerékpárkölcsonzó	http://www.orseg.hu/hu/ajanlatok/kereparkolcsonzo.html	9941 Őriszentpéter, Városszer 116..
Ezerjő Ökofogadó	http://www.ezerjookofogado.hu	9941 Őriszentpéter, Égészser 53.

Zala megye / Županija Zala

Látnivalók	Znamenitost	Elérhetőség / Dosegljivost
Bődeháza, Diókert	+3620 203 42 87	8969 Bődeháza, Petőfi Sándor u. 38.
Csesztreg, Torony Étterem/ Restaurant	szallashelykereso.com/torony-etterem-panzio	8973 Csesztreg, Ady Endre út 31/1
Gosztola Gyöngye Spa & Wellness	wellnesshotel-gosztola.hu	8978 Gosztola, Fő út 16.
Kerkafalva, Dédapám Háza	dedapamhaza.hu	8973 Kerkafalva, Rákóczi Ferenc u. 5.
Kerkafalva, Édes-Mézes vendégház	edesmezes.hu	8973 Kerkafalva, Rákóczi u. 21.
Kerkafalva, Vidéki Ház	orsegiszallas.net	8973 Kerkafalva, Rákóczi út 24.
Kerkakutas, Almafás Apartman	orsegiszallas.com	8973 Kerkakutas, Kossuth utca 4.
Kerkakutas, Hétkutas Vendégház	hetkutas.com	8973 Kerkakutas, Petőfi út 26.
Kerkateskánd, Községi Ház és Harangláb Vendégház	mindenszallas.hu/haranglab-vendeghaz-szallas-kerkateskand#!leiras	8879 Kerkateskánd, Rákóczi út 23.

Termál Hotel Balance Lenti	balancehotel.hu	8960 Lenti, Táncsics Mihály utca 8.
Lenti, Denis Hotel és Étterem	hoteldenis.hu	8960 Lenti, Táncsics Mihály út 18-20.
Lenti, Hotel Zéta	www.hotelzeta.hu	8960 Lenti, Kossuth Lajos u. 83.
Lenti, Hubertus Fogadó, Étterem és Szálloda	hubertusfogado.hu	8960 Lenti - Lentihegy - Harangláb út 30.
Lenti, Rózsakert Restaurant	facebook.com/Rózsakert-Étterem-és-Kávészó-Lenti	8960 Lenti, Kossuth u. 42/a
"Lenti, Generalis Irish Pub Cafe&Pizzeria	www.facebook.com/pg/generalis.pizzeria/about/?ref=page_internal	8960 Lenti, Kossuth Lajos u. 12.
Lenti, Favorit Fogadó	favoritfogado.hu	8960 Lenti, Kossuth út 5/b.
Lenti, Főnix Fogadó	fonixfogado.hu	8960 Lenti, Akácfa út 17.
Lenti, Egy Kávészó és Étterem	+36 (92) 354 170	8960 Lenti, Deák Ferenc u. 14.
Lenti, Castrum Termál Panzió és Kemping	lentikemping.hu	8960 Lenti, Táncsics Mihály út 18-20.
Lenti, Silvanus Panzió	http://www.silvanus-panzio.hu/	8960 Lenti, Táncsics Mihály út 14.
Lovászi, Önkiszolgáló Étterem és Turistaszálló	http://www.lovaszi.hu	8878 Lovászi, Lakótelep 68.
Lovászi, Kávéház Gasztro Étterem	www.facebook.com/kantinlovaszi/	8878 Lovászi, Lakótelep 68.
Abbázia Country Club	Abbazia Country Club	8975 Márokföld, Határ u. 3-7.
Szép Farm Nemesnép	+36 30 298 3559	8976 Nemesnép, Kossuth út 35.
Rédics, Hetési Csárda	+36 30 9693316	8978 Rédics, Lenti út 1.
Szentgyörgyvölgy, Őrség Vendégház	http://www.szvendeghaz.hu	8975 Szentgyörgyvölgy, Kossuth út 34.
Szentgyörgyvölgy, Molnárporta	http://www.molnarporta.fw.hu/	8975 Szentgyörgyvölgy, Vörösmarty út 1.
Szentgyörgyvölgy, Molnárporta	-	

Muraszombat / Murska Sobota

Látnivalók	Znamenitost	Elérhetőség / Dosegljivost
Čebelji gradič turistafarm	http://www.cebelji-gradic.com/	Serdica 116, 9262 Rogašovci
Sončni gaj tourism farm		Otovci 58a, 9202 Mačkovci
Firbas farmhouse	http://www.firbas.com/	Cogetinci 60, 2236 Cerkvenjak
Marof Pince		Mačkovci 35, 9202 Mačkovci
Collegium Marianum Veržej	http://www.visitpomurje.eu/en/providers/collegium-marianum-verzej	Puščenjakova ulica 1, 924 1 Veržej
Panonska Väs/Pannon Falu		Tešanovci 11p, 9226 Moravske Toplice

Oaza Restaurant		Mlajtinci 39, 9226 Moravske Toplice
Boutique Hotel - "Sunny House"	https://www.soncna-hisa.si/	Banovci 3c, 9241 Veržej
SPA TERME 3000 - MORAVSKE TOPLICE	www.termes3000.si	Kranjčeva ul 12, 9226 Moravske Toplice
HEALTH SPA RADENCI	www.zdravilisce-radenci.si	Zdraviliško naselje 12, 9252 Radenci
SPA BANOVCÍ	www.termes-banovci.si	Banovci 1a, 9241 Veržej
Biciklin		Kroška ulica 41, Murska Sobota, 9000 MS
Ride Bicycles service		Kroška ulica 41, Murska Sobota, 9000 MS
Bike center	http://www.bike-center.si/rent-a-bike/	Kranjčeva ulica 12, 9226 Moravske Toplice
Bike Box		Ulica Štefana Kovača 30, 9000 Murska Sobota
Gajo	http://www.gajo.si	Lendavska ulica 31, 9000 M. Sobota
SOBOŠKI BIKIKLIN	https://soboskibiciklin.si/	Trg zmage 6, 9000 Murska Sobota
"Hranilnica prekmurskih dobrot" információs központ	http://www.socnavilica.si/hranilnica-prekmurskih-dobrot/	Slovenska ulica 41, 9000 M. Sobota
Hotel Diana	http://www.hotel-diana.si/	Slovenska ulica 52, 9000 Murska Sobota
Hotel Zvezda	http://www.hotel-zvezda.si/	Trg zmage 8, 9000 Murska Sobota
Hotel Štrk	http://www.lovenjakov-dvor.si/nastanitev/hotel/	Polana 40, 9000 Murska Sobota
Ifjúsági szálló / Youth Hostel	http://www.d-dom.ms.edus.si/si/predstavitev-youth-hostel.asp	Tomšičeva ul. 15, 9000 Murska Sobota
Motel Čarda	www.motel-carda.si	Nemčavci 39c, 9000 M. Sobota

Lendva / Lendava		
Látnivalók	Znamenitost	Elérhetőség / Dosegljivost
Gostilna Rudi	http://gostisce-pri-rudiju.si/kontakt/	Šalovci 168a, 9204 Šalovci
Eko-socialna kmetija Korenika	http://www.korenika.si/	Šalovci 86, 9204 Šalovci
Bar Lipa	+386 31 318 017	Čepinci 10, 9203 Petrovci
Mladinski dom Hodoš	http://www.hodos.si/	9205 Hodoš utca 52
PannART	http://pannart.org/	Dobrovnik 106, 9223 Dobrovnik
David Novak szervíz		Glavna ulica 59, 9220 Lendava
Gostilna s prenočišči "Olimpija"	http://prenocisca-kocar.si/	Dolga vas, Glavna ulica 57, 9220 Lendava

Terme Lendava - Sava Hotels & Resorts	+386 2 512 22 00	Tomšičeva ulica 2a, 9220 Lendava
Ecotourism Centre	www.ztr.si	Čentiba, Lendavska cesta 19, 9220 Lendava
TIC - Lendava		Glavna ulica 38, 9220 Lendava

Források:

- Nemzeti Kerékpáros Konceptió és Hálózati Terv 2014-2020
- Nemzeti Közlekedési Stratégia 2014-2020
- <http://www.eurovelo.com>
- „A kerékpározás útjai” 2010. Pej Kálmán www.kertam.hu/doc/Kézikönyv/Bevezetés.pdf
- Bettundbike.de
- Kerékpárosklub Hunbike rendszere 2008 http://kerekparosklub.hu/files/hunbike_informacis_csomag.pdf
- Nemzeti Fejlesztési Ügynökség Segédlet kerékpáros turisztikai fejlesztésekhez
- <http://docplayer.hu/979883-I-kerekparosbarat-turisztikai-szolgaltatok-kriteriumai.html>

Túrák

www.holkerekparozzak.hu
www.merretekerjek.hu
<http://kirandulastervezo.hu>
www.turazzvelunk.hu
<http://itthon.hu/kerekparozas>

Egyéb hasznos weblapok:

www.bringasvador.hu
www.maketusz.hu
www.ketosz.hu
www.mtsz.hu
www.kerekparturak.hu
www.itthon.hu
www.fatosz.hu

Uvod

Namen te publikacije je biti v pomoč pri tem, da bi postali kolesarjem prijazni ponudniki, zato je pomembna za vse podjetnike, ki želijo spoznati kolesarske turiste ter s svojimi storitvami prispevati, da bo čas, ki ga kolesarji preživijo pri njih, udobnejši in privlačnejši.

Razvoj prostočasnega turističnega kolesarjenja je v polnem zamahu in je pričakovati nadaljnji razvoj, zato je prav, da se tudi ponudniki storitev pripravijo na sprejem kolesarjev.

Kaj je treba narediti za kolesarske turiste?

Kolesarske ture so ena od oblik rekreacije in aktivnega turizma.

Kolesarski turist izbere posebne relacije ter pričakuje specifične storitve in informacije.

Da bi zadovoljili potrebe kolesarskega turizma, je v interesu kolesarskih turistov nujno napredovanje na treh glavnih področjih:

- Raznolike, vznemirljive, atraktivne, udobne (kakovostne), lahko sledljive in varne poti.
- Kolesarjem prijazne storitve, ki zagotavljajo ustrezno prenočišče, prehrano, servisne storitve, izposajo in dopolnilne storitve v skladu s pričakovanji ciljne skupine.
- Aktualne informacije, ustrezno informiranje, večjezični spletni in tiskani zemljevidi, brošure.

V tej publikaciji se bomo podrobneje ukvarjali z drugo točko, torej s kolesarjem prijaznimi storitvami.

Kakšna je poraba kolesarskega turista?

Potrebe kolesarjev so praviloma povezane z namenom in vrsto ture, katere se pravkar udeležujejo. Povod za večdnevno kolesarjenje je praviloma pričakovano sonaravno doživetje, šport in gibanje, kultura in ne nazadnje želja po oddihu brez avtomobila. V tem primeru lahko kar

zanemarimo vidik poceni počitnic. Tisti, ki ves dan preživi na kolesu, si zvečer želi dobre večerje in udobno posteljo oziroma razvajanje (masaža, kopanje).

Kolesarji niso homogena skupina. Sicer je med kolesarji manj mladih, je pa relativno visoko število otrok, ki kolesarijo s starši. Med kolesarji je zastopana predvsem starostna skupina od 25 do 49 let. Za goste, ki pripejo s kolesom, je značilna veliko večja poraba, kot za tiste, ki prihajajo z drugimi prevoznimi sredstvi.

Pomen kolesarskih turistov nadalje krepi tudi, da v veliko večji meri, kot druge turistične veje, želijo lokalne izdelke in ponudnike, saj je količina opreme (živil, ipd.), ki jo lahko vzamejo s seboj, precej omejena, to pa pomeni nove tržne možnosti za izdelovalce lokalnih izdelkov in lokalne ponudnike storitev.

Želja po zdravem življenjskem slogu in nakup drage opreme je že tako povezan predvsem s pripadniki srednjega in višjega sloja srednjih let oziroma z mladimi odraslimi osebami.

Kolesar si vzame dovolj časa za odkrivanje posameznega območja, lažje se zaustavi pri zanimivostih ali pa zavije s poti zaradi degustacije, kar prav tako prispeva k njegovi večji »porabi«.

Izračun ECF (European Cyclists' Federation – Evropska kolesarska zveza) kaže, da evropski kolesarski turist dnevno v povprečju porabi 25 evrov, turisti, ki pripotujejo z avtomobilom pa le 7,3 evre.

Kdo so kolesarski turisti?

Na osnovi priporočil ECF za kolesarskega turista šteje vsak, ki na posameznem območju prenoči vsaj enkrat. Gre za naslednje ciljne skupine:

- kolesarji, ki prihajajo na kolesarske ture;
- turisti, ki sicer ne prihajajo na kolesarske ture, občasno pa prevozijo krajše relacije (niso kolesarski turisti, kolo uporabljajo kot prevozno sredstvo);
- kolesarski izletniki;
- tisti ki kolesarijo zaradi športa, rekreacije in ohranjanja zdravja.

V kakšne skupine lahko uvrstimo kolesarske turiste?

Mladi

Motivacija: aktivno preživljanje časa v družbi, skupna doživetja, obisk naravnih in kulturnih znamenitosti, udeležba na dogodkih, programih.

Značilne kolesarske aktivnosti: organizirane, šolske spoznavne ali rekreacijske ture, enodnevne ture v bližini prebivališča, večdnevne ture s cenejšim prenočiščem in prehrano, nomadski življenjski slog.

Druge značilnosti: 16-24 letni mladi, ki potujejo brez staršev in 10-18 letna mladina, ki kolesari skupinsko v okviru šolskega izleta; uporaba sodobnih komunikacijskih sredstev, individualna organizacija, skupinsko potovanje, nižji dohodki.

Značilnosti izbrane poti: kolesarijo tudi na bolj zahtevnih relacijah.

Mladi odrasli

Motivacija: Kolesarjenje, kot aktivno preživljanje prostega časa v kombinaciji z oddihom ob vodi, kulinariko in vinskimi turami, spoznavanje posameznih turističnih ciljnih območij, šport.

Značilne kolesarske aktivnosti: večdnevne ture iz ene točke, predvsem iz kraja prenočišča ali večdnevne kolesarske ture.

Druge značilnosti: 25-34 letniki, brez otrok, potujejo v paru ali v večji družbi, srednje visoki prihodki, višja šolska izobrazba, iščejo kakovostno

stne storitve. Ker imajo malo prostega časa, si v kratkem času želijo maksimalna doživetja.

Značilnosti izbrane poti: kolesarijo tudi na bolj zahtevnih relacijah.

Družine z majhnimi otroki

Motivacija: družinski odklop, otroški programi, udeležba v programih, ki so zanimivi tudi za otroke, počitnice ob vodi.

Značilne kolesarske aktivnosti: Kratke ture iz ene točke z veliko postajami, ki so zanimive tudi za otroke.

Druge značilnosti: 25-45 letniki, prihajajo z družino-otroki, srednje visoki prihodki, višja šolska izobrazba, izbirajo predvsem otrokom prijazne storitve, kar je lahko tudi odločilni vidik za izbiro.

Značilnosti izbrane poti: ne izbirajo zahtevnih in težje prevoznih oziroma prometnih relacij, ampak predvsem varne, izgrajene, samostojne kolesarske poti.

Srednja generacija

Motivacija: ohranjanje zdravja, gibanje, spoznavanje turističnega ciljnega območja, odklop.

Značilne kolesarske aktivnosti: Kolesarjenje se kot aktivno preživljanje prostega časa pojavi ob kulturnih, ekološko-turističnih in spoznavno naravnanih potovanjih.

Druge značilnosti: 46-65 letniki, običajno potujejo s partnerjem ali prijateljsko družino, višja šolska izobrazba in prihodki.

Značilnosti izbrane poti: Prednost dajejo manj zahtevnim ali lahkim relacijam, pomembni so dober informacijski sistem in informacijska gradiva v fizični obliki, kakovostna infrastruktura in storitve.

Starejši

Motivacija: ohranjanje zdravja, gibanje, spoznavanje ciljnega turističnega območja.

Značilne kolesarske aktivnosti: Kolesarjenje, drugo aktivno preživljanje prostega časa, kulturni turizem, izleti, ekološki turizem, kulinarika, prireditveni turizem.

Druge značilnosti: starejši od 65 let, potujejo s partnerjem ali skupino, višji prihodki.

Značilnosti izbrane poti: Prednost dajejo manj zahtevnim ali lahkim relacijam, pomembni so dober informacijski sistem in informacijska gradiva v fizični obliki, kakovostna infrastruktura in storitve.

**Kolesarjem prijazne mreže ponudnikov
– kaj moramo narediti, da bi lahko sprejeli
kolesarske turiste, ki se vračajo?**

Kakšne dobre zglede poznamo za kolesarjem prijazne sisteme ponudnikov?

NEMČIJA

Enovito mrežo zagotavljanja kakovosti in posredovanja informacij o ponudnikih je kot prvi začel organizirati franšizni sistem »Bett & Bike«, po njihovem zgledu pa med drugimi tudi Luksemburg, Avstrija in Češka.

Mreža kolesarjem prijaznih turističnih ponudnikov v skladu s pričakovani ciljne skupine ponuja prenočišča, prehrano, servisne storitve in prenočišča različnih kategorij z logotipom, ki označuje, da so del sistema (trenutno je v mreži več kot 5000 ponudnikov). Ob tem pa ponujajo več kot 120 kolesarskih tur na daljše razdalje, kolesarske gostilne in tudi specifična prenočišča. Neprofitna mreža, ki upravlja s sistemom, v zameno za članarino odgovarja za zagotavljanje kakovosti, promocijo in usposabljanja.

Bett+Bike razlikuje naslednje skupine s specifičnimi zahtevami, člani mreže pa morajo ustrezati različnim kategorijam pogojev:

Kolesarsko turistično prenočišče

Na počitnicah vse več ljudi uporablja kolo. Nekateri se peljejo iz enega kraja v drugega, spet drugi odkrivajo regijo z ene točke – izbranega prenočišča.

Prenočišče za športnike

Najsi gre za gorski ali cestni kolesarski šport, ta skupina je zelo zahtevna. Običajno spijo s svojim kolesom (ker je zelo dragoceno) ali pa zahtevajo specifične varnostne, tehnološke, servisne in negovalne pogoje.

Kolesarski apartma

Kolesarji, ki potujejo v skupini ali z družino in si želijo lastni apartma. V prenočišču se želijo samostojno organizirati in kreniti na raziskovalne poti. Nekateri ponudniki svojim stanovalcem celo nakupujejo ali pa ponujajo sveže pekovsko pecivo.

Kolesarski kamp

Ponuja možnosti kolesarjem, ki s seboj na kolesu pripeljejo šotor in posteljo oziroma želijo to najeti v kraju samem.

E-bike/Pedelec

V posebno skupino sodijo izposojevalci e-koles, ki ponujajo kolesa za preizkušnjo oziroma sprejemajo tiste, ki prihajajo s svojim kolesom.

Kolesarsko raziskovanje mest

Kolo je najbolj primerno prevozno sredstvo za raziskovanje večjih mest. Ponudniki pa sprejemajo tudi goste, ki ne prihajajo s kolesom.

SLOVENIJA

Kolesarjem prijazna prenočišča in kampi se lahko za naziv potegujejo v 5-ih kategorijah pri Slovenski turistični zvezi.

www.slovenia.info

ČEŠKA

Na Češkem kolesarjem prijazno mrežo po zgledu Bett+Bike na upravlja civilna organizacija NadacePartnerstvi, prenočišča in gostišča pa pridobijo enotno klasifikacijo in celostno podobo.

www.cyklistevitani.cz

ITALIJA

V okviru projekta se lahko prenočišča »Albergabici« registrirajo kot kolesarjem prijazna.

www.albergabici.it

Kdaj je sezona kolesarjenja?

Sezona kolesarskega turizma se začne rano pomladi in traja do rane jeseni, res pa je, da večina obiskovalcev prihaja v poletnem času.

Kaj je treba narediti, če želimo postati kolesarjem prijazno prenočišče?

Pri ponudnikih nočitev, prehrane oziroma upravljavcih kampov vse večji delež gostov predstavljajo kolesarji. S skromnim vlaganjem običajno dosežemo, da postanejo naši gostje. Kolesarji se do večera precej utrudijo in so lačni, zato praviloma iščejo prenočišča, kjer jim je na voljo tudi možnost prehrane.

Kriteriji, ki jih morajo izpolnjevati kolesarjem prijazni ponudniki nočitev

Osnovne zahteve, katerih uporabo vsebuje cena nočitve oziroma so brezplačno na voljo vsem:

- Sprejem kolesarskih gostov tudi za eno noč!
- Kolesarnica z možnostjo zaklepanja za kolesa gostov. Kapaciteta kolesarnice mora biti vsaj 10 % števila postelj, vendar najmanj za 6 koles.
- Osnovne informacije o cestni mreži in javnem prevozu v regiji (izpisoja ali prodaja lokalnega kolesarskega zemljevida, opisov tras za kolesarje, voznega reda železniškega in avtobusnega prometa, možnost ogleda voznega reda ladij in trajektov).
- Informacije o najbližji prodajalni koles, z delovnim časom in telefonsko številko
- Objava informacij o lokalnih možnostih izposoje koles
- Informiranje o kolesarjem prijaznih nadaljnjih storitvah
- Informacije o najbližji zdravniški ordinaciji, postaji prve pomoči, paket prve pomoči
- Objava ponudbe eno ali več dnevnih kolesarskih tur
- Ob rezervaciji prenočišča informiranje o okolju prijazni možnosti prihoda in odhoda (po možnosti skupaj s prevozom kolesa)
- Zagotovitev kompleta za popravilo koles z vsemi najpomembnejšimi orodji za enostavne posege in vzdrževanje vsem kolesarjem (tlačilka, imbus, orodje za snemanje gume, za montiranje verige,

komplet odvijalnikov, notranja in zunanja zračnica, komplet za popravilo gume, izolirni trak, zavorni vložek, zavorni kabel).

- Brezplačni wifi
- Brezplačno polnjenje elektronski naprav in kolesa
- Informacije o lokalni turistični aplikaciji
- V primeru porabe potrošnega materiala kolesarji pokrijejo strošek, za nadomestilo pa je dolžan poskrbeti ponudnik!
- V kampih nadstrešek, ki varuje pred dežjem, opremljen vsaj s klopjo in mizo
- Sprejem gostov od 1. maja do 15. septembra (vsaj ob vikendih)

Kriteriji, ki jih morajo izpolnjevati kolesarjem prijazni ponudniki nočitev

Osnovne zahteve, katerih uporabo vsebuje cena nočitve oziroma so brezplačno na voljo vsem:

- Pralnica za kolesa
- Možnost pranja perila
- Možnost sušenja perila in opreme (denimo sušilnica, kurilnica, klet, ipd.)

- Ponudba bogatega zajtrka (z vitamini in ogljikovimi hidrati) oziroma možnost kuhanja (v kampih)
- Možnost šotorjenja, izposoje šotora in spalne vreče
- Vodenje pohodov, organizacija programov tudi za večdnevne ture
- Zagotavljanje informacij o večdnevni turah
- Transfer za kolesarske pohodnike (ponudba za prevoz oseb in koles)
- Izposoja kakovostnih lastnih koles
- Prevoz prtljage iz prejšnjega oziroma do naslednjega prenočišča
- Možnost rezervacije za naslednjo noč v okoliškem, kolesarjem prijaznem prenočišču
- Zagotavljanje pomembnejših rezervnih delov, morebiti ob sodelovanju z bližjim kolesarskim servisom
- Pregled, popravilo koles, morebiti ob sodelovanju z bližjim kolesarskim servisom
- Malica za na pot
- Prodaja (regionalnih, turističnih) kartic ugodnosti
- Knjiga za goste za kolesarske turiste
- Bife
- Uporaba in prodaja lokalnih izdelkov (predvsem živil)
- Najem GPS

Kaj je treba narediti, če želimo postati kolesarjem prijazno gostišče?

Kriteriji, ki jih morajo izpolnjevati kolesarjem prijazni ponudniki gostinskih storitev

Osnovne zahteve, katerih uporaba je vključena v ceno nočitve oziroma so na voljo vsem brezplačno:

- Kakovostno, po možnosti pokrito stojalo za kolesa, ki je na obeh in omogoča pritrditev ogrodja kolesa oziroma kolesarnica z možnostjo zaklepanja, kjer lahko gostje brezplačno pustijo kolo in prtljago.
- Brezalkoholne pijače (osvežilne pijače, mineralna voda), po možnosti ne v plastenkah, ampak z možnostjo natakanja
- V odpiralnem času vsaj ena vrsta tople jedi, če pa ni več toplih jedi, pa ponudba trajnih, pakiranih živil (denimo čokolada, energijske ploščice).
- Osnovne informacije o cestni mreži in javnem prevozu v regiji (izposoja ali prodaja lokalnega kolesarskega zemljevida, opisov tras za kolesarje, voznega reda železniškega in avtobusnega prometa, možnost ogleda voznega reda ladij in trajektov)
- Informacije o najbližji prodajalni koles, z delovnim časom in telefonsko številko
- Objava informacij o možnosti lokalne izposoje koles (naslov, telefonska številka)
- Informiranje o kolesarjem prijaznih nadaljnjih storitvah in ponudbi
- Informacije o najbližji zdravniški ordinaciji, postaji prve pomoči, paket prve pomoči
- Zagotovitev kompleta za popravilo koles z vsemi najpomembnejšimi orodji za enostavne posege in vzdrževanje vsem kolesarjem (tlačilka, imbus, orodje za snemanje gume, za montiranje verige, komplet odvijalnikov, notranja in zunanja zračnica, komplet za popravilo gume, izolirni trak, zavorni vložek, zavorni kabel). V primeru porabe potrošnega materiala kolesarji pokrijejo strošek, za nadomestilo pa je dolžan poskrbeti ponudnik!

- Informacije o lokaciji, delovnem času in telefonski številki najbližje prodajalne koles za večja montažna opravila.
- Odprto dnevno vsaj 8 ur
- Sprejem gostov od 1. maja do 15. septembra (vsaj ob vikendih)
- Brezplačni wifi
- Brezplačno polnjenje elektronski naprav in kolesa
- Informacije o lokalni turistični aplikaciji

Dopolnilne, sprejemljive, priporočene storitve (primeroma tudi proti plačilu)

- Prodaja (regionalnih, turističnih) kartic ugodnosti
- Ponudba vsaj ene vegetarijanske jedi
- Ponudba lokalnih jedi
- Možnost sušenja perila in opreme (denimo sušilnica, kurilnica, klet, ipd.)
- Podaljšan ali potrebam prilagojen odpiralni čas
- Zagotavljanje pomembnejših rezervnih delov, morebiti ob sodelovanju z bližjim servisom za kolesa
- Organizacija servisa na kraju samem
- Možnost pranja kolesa
- Informacije o kolesarjem prijaznih bližnjih prenočiščih
- Malica za na pot
- Knjiga za goste za kolesarske turiste
- Uporaba in prodaja lokalnih izdelkov (predvsem živil)

Kako dosežemo, da turisti ne bi »prezasedli« posamezno območje v regiji?

Da v regiji nikjer ne bi prišlo do »preobiskanosti«, kar je neprijetno tako za turiste kot za ponudnike storitev in ima negativni vpliv na samo območje, je nujna vzpostavitev učinkovitega menedžmenta obiskov, pri čimer nam bodo v pomoč naslednja orodja:

Označevanje poti

Prednost imajo označene kolesarske trase, saj jim je lahko slediti brez pomoči, praviloma pa povezujejo priljubljene ciljne točke oziroma so krožne poti. Izplača se traso podaljšati in ponuditi alternativne trase; tako označene poti ne bodo postale moteče prezasedene.

Tematske poti

Če obiskovalcem lahko ponudimo veliko tematskih poti, bo vsak našel nekaj zase.

Kolesarski ponudniki lahko sodelujejo v interesu raznolike ponudbe posamezne tematske poti. Tematske poti namreč oblikujejo lokalni subjekti ob sodelovanju kmetovalcev, gostincev, ponudnikov prenočišč in drugih podjetnikov, ki lahko v sezoni, po predhodni najavi, sprejmejo tudi skupine kolesarjev.

V kakšnih tematikah lahko označimo tematske poti?

Kulinarika: Kolesarska tura med lokalnimi pridelovalci (vinogradniki, kmetovalci, pivovarji) in gostinci ter vinskimi kletmi za željne lokalnih okusov

Živinoreja: Predstavitev živinorejcev (konjeništvo, pastir, kmetovalec, goske, »božanje« živali, bivol, divjad) in življenja živali

Naravne znamenitosti: Predstavitev krajine zaščitene rastlin, barja, gozdov, rek, parkov divjadi, ribnikov, razglednih točk, prež

Kmetijstvo: predstavitev njiv, kulturnih rastlin, kmetij, vrtov, mlina, silosov, ipd.

Lokalni izdelki/izročilo: Degustacije lokalnih izdelkov, marmelade, kuhanje-peka, ipd.

Sakralno: predstavitev cerkva, romarskih krajev, običajev, razstav, razvalin

---

Arhitektura: predstavitev arhitekturnih spomenikov in spomenikov ljudskega stavbarstva, lokalnih zbirk, dvorcev, razvalin

---

Umetniki: lokalni umetniki in razstave, morebiti program

Družinska doživetja: kopališča, plaža, pustolovski park

Ogled mest: ogled mesta, predstavitev več lokacij

Rokodelstvo: obisk ljudskih rokodelskih mojstrov, udeležba pri delu

---

Narodnosti: predstavitev različnih narodnih skupnosti, kulturni program

---

Pomoč pri sestavi individualne poti: Da bi zagotovili svoboden potep in obisk, se izplača pripraviti zemljevide in aplikacije, ki so v pomoč pri individualni izbiri poti. Tako se lahko vsi odločijo za obisk znamenitosti, ki so zanje najbolj zanimiva in dragocena, ob tem pa lahko sledijo lastnemu tempu. Tematske poti praviloma veljajo za stroškovno učinkovito orodje, saj sodijo med tako imenovane samovodilne tehnike mednarodnega obiskov brez vodenja, in s tem tudi do prihranka finančnih sredstev. Posledično odpade tudi potreba po zagotavljanju stalnega osebja.

Kako lahko preprečimo škodljive učinke turizma?

Prihod obiskovalcev pomeni, tako iz družbenega kot okolijskega vidika, več bremen za regijo. V nadaljevanju predstavljamo dve področji in sicer odpadke in konflikte.

Preprečevanje nastanka in ravnanje z odpadki:

Pomembno je, da se pripravimo na povečane količine odpadkov (z namestitvijo zbiralnikov za odpad), vendar je še pomembnejše preprečevanje nastajanja odpadkov in predstavitev te miselnosti pri kolesarjem prijaznih ponudnikih.

Namestite vodno pipo na kraju, ki je dobro viden s ceste (pa še goste boste privabili). Namesto vode v plastenkah raje priporočite bidon, ki se lahko polni, za njegovo polnjenje pa prašek ki nadomešča energijo ali rudninske snovi ter vodo.

Kot gostinec se po možnosti izogibajte mineralni vodi, raje v svojo ponudbo vključite lokalne sadne sirupe in jih ponudite v vrču z vodo ali sodavico.

Namesto čokolade oziroma drugih pakiranih nadomestkov za ogljikove hidrate raje ponudite domače pecivo, banane ali druge energijske bombe, ki ne povzročajo odpadkov, embalaža pa se razkroji.

Namestite zbiralnike za selektivno zbiranje odpadkov in jih redno nadzirajte.

Posebej pomembna pa je redna kontrola in namestitve informacijskih tabel na naravovarstvenih in drugih zaščitene območjih. (»Ne puščajte odpadkov«, »Odpadki so nevarni za tu živeče živali« ipd.)

Uporaba stranišča naj bo po možnosti brezplačna.

Konflikti

Kulturnega obnašanja se ni mogoče naučiti čez noč, vendar lahko z malce pozornosti in nekaj triki preprečimo razvoj konfliktov.

Kolesarji, predvsem če se jih v sicer »majhni vasici« pojavi večja skupina, lahko naletijo na neodobravanje lokalnega prebivalstva, kar pa lahko privede do konfliktov. Vir konfliktov so predvsem ceste in javne površine, saj obiskovalci »zasedejo veliko mesta«, »zasedejo vso cesto«, »prehitro se vozijo«, »v parku kar vsepovsod naslanjajo kolesa«, »so v napoto«. Situacija se lahko v veliki meri izboljša z opozorilnimi tablam (na primer: »Pozor, starejši«, »Tu lahko naslonite kolo«, »Izvoz za traktorje«, ipd.) in vidnimi naslonjali, stojali za kolesa.

Lokalne voznike motornih vozil motijo kolesarji, ki se »vozijo sredi cestišča« na nizko prometnih poteh slabše kakovosti. Res pa je, da tudi lokalni vozniki ogrožajo kolesarje, saj pogosto ne upoštevajo omejitev hitrosti in varnostne razdalje do kolesarjev. Tudi v teh primerih so lahko učinkovita rešitev postavitve opozorilnih tabel oziroma sodelovanje z lokalno policijo.

Viri:

- Nemzeti Kerékpáros Konceptió és Hálózati Terv 2014-2020
- Nemzeti Közlekedési Stratégia 2014-2020
- <http://www.eurovelo.com>
- „A kerékpározás útjai” 2010. Pej Kálmán www.kertam.hu/doc/Kézikönyv/Bevezetés.pdf
- Bettundbike.de
- Kerékpárosklub Hunbike rendszere 2008 http://kereparosklub.hu/files/hunbike_informacis_csomag.pdf
- Nemzeti Fejlesztési Ügynökség Segédlet kerékpáros turisztikai fejlesztésekhez
- <http://docplayer.hu/979883-I-kereparosbarat-turisztikai-szolgaltatok-kriteriumai.html>

Türe

www.holkereparozzak.hu
www.merretekerjek.hu
<http://kirandulastervezo.hu>
www.turazzvelunk.hu
<http://itthon.hu/kereparozas>

Druge koristne spletne strani:

www.bringasvador.hu
www.maketusz.hu
www.ketosz.hu
www.mtsz.hu
www.kerekparturak.hu
www.itthon.hu
www.fatosz.hu

A kiadvány az Interreg V-A Szlovénia-Magyarország Együttműködési Program keretében megvalósuló IronCurtainCycling – SIHU115 (Közös kerékpáros turisztikai desztináció létrehozása a Vasfüggöny által kettészakított határtérség integrációjára) című projekt keretében valósult meg az Európai Regionális Fejlesztési Alap társfinanszírozásával.

Publikacija je bila pripravljena v okviru projekta IronCurtainCycling – SIHU115 (Izoblikovanje skupne kolesarske turistične destinacije za integracijo z železno zaveso razdeljenega obmejnega območja), ki se ob sofinanciranju s strani Evropskega sklada za regionalni razvoj izvaja v okviru Programa Interreg V-A Slovenija-Madžarska.